

Conflicte juridice de natura constitutionala: cadru legal si statistici

Curtea Constitutionala dezbate, la 28 septembrie 2021, cererea de solutionare a conflictului juridic de natura constitutionala între Parlamentul României, pe de o parte, si Guvernul României, pe de alta parte, formulata de prim-ministrul României pe tema motiunii de cenzura a USR PLUS si AUR, conform calendarului afisat pe site-ul <https://www.ccr.ro/>.

La 8 septembrie, prim-ministrul Florin Cîtu a depus la Curtea Constitutionala o sesizare cu privire la existenta unui conflict juridic de natura constitutionala dintre Parlament si Guvern în care se invoca o conduita "neconstitutionala, deopotriva neloiala si abuziva, fata de autoritatea executiva", întrucât motiunea de cenzura a fost initiata, depusa si comunicata cu "încalcarea dispozitiilor constitutionale ale articolului 113 alineat (2) din Constitutie".

"În opinia noastra, exista un conflict în sensul articolului 146 litera e) din Constitutie, întrucât Parlamentul României, prin Presedintele Camerei Deputatilor, a transmis Guvernului României o motiune de cenzura initiata, depusa si comunicata cu încalcarea dispozitiilor constitutionale ale articolului 113 alineat (2) din Constitutie, ceea ce se constituie într-o conduita neconstitutionala, deopotriva neloiala si abuziva, fata de autoritatea executiva si care a generat o situatie conflictuala a carei origine rezulta chiar din textul constitutional. Astfel, în prezenta cerere, solicitam instantei de contencios constitutional sa constate existenta unui conflict juridic de natura constitutionala între Parlamentul României, pe de o parte, si Guvernul României, pe de alta parte, nascut din încalcarea dispozitiilor constitutionale cu privire la modul în care a fost initiata si depusa motiunea de cenzura, respectiv din încalcarea dispozitiilor constitutionale cu privire la modul în care motiunea de cenzura initiata si depusa contrar Constitutiei a fost comunicata ulterior Guvernului", se explica în sesizare.

Procedura solutionarii conflictelor juridice de natura constitutionala

Competenta Curtii Constitutionale de solutionare a conflictelor juridice de natura constitutionala a fost atribuita acestui organism prin modificarea Constitutiei din 2003, ea neexistând în actul fundamental din 1991. Astfel, potrivit art. 146, litera e) din Constitutia României, Curtea solutioneaza conflictele juridice de natura constitutionala dintre autoritatile publice, la cererea Presedintelui României, a unuia dintre presedintii celor doua camere, a primului-ministru sau a presedintelui Consiliului Superior al Magistraturii.

Cererea de solutionare a conflictului trebuie sa mentioneze autoritatile publice aflate în conflict, textele legale în baza carora a fost formulata sesizarea, pozitia partilor, precum si opinia autorului cererii, potrivit Legii nr. 47/1992 privind organizarea si functionarea Curtii Constitutionale.

Presedintele Curtii Constitutionale comunica cererea partilor reclamate, acestea din urma având la dispozitie 20 de zile pentru a trimite Curtii un punct de vedere în privinta conflictului. Dupa ce a primit ultimul punct de vedere de la parti, presedintele Curtii Constitutionale stabileste termenul pentru sedinta de judecata si citeaza partile implicate.

Decizia prin care se solutioneaza conflictul juridic de natura constitutionala este definitiva si se comunica autorului sesizarii, precum si partilor aflate în conflict, înainte de publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, mai precizeaza sursa citata.

Definitiiile conflictului juridic în jurisprudenta Curtii Constitutionale: 2005-2019

Lamuriri cu privire la situatiile care fac obiectul unui conflict juridic de natura constitutionala au fost aduse de catre Curtea Constitutionala în mai multe decizii ale acesteia.

Astfel, în Decizia nr. 53 din 28 ianuarie 2005, CCR a statuat ca un conflict juridic de natura constitutională între autorități publice, presupune "acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își aroga puteri, atribuții sau competențe, care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intra în obligațiile lor".

"Curtea constată ca opiniile, judecățile de valoare sau afirmațiile titularului unui mandat de demnitate publică, referitoare la alte autorități publice, nu constituie prin ele însele conflicte juridice între autorități publice. Parerile sau propunerile privind modul cum acționează ori ar trebui să acționeze o anumită autoritate publică sau structurile acesteia, chiar critice fiind, nu declanșează blocaje instituționale dacă nu sunt urmate de acțiuni sau inacțiuni de natură să împiedice îndeplinirea atribuțiilor constituționale ale acelor autorități publice. Asemenea pareri ori propuneri rămân în cadrul limitelor libertății de exprimare a opiniilor politice, în limitele Constituției", se mai arată în Decizia citată.

În Decizia nr. 97 din 7 februarie 2008, CCR a mai stabilit ca "un conflict juridic de natura constitutională există între două sau mai multe autorități și poate privi conținutul ori întinderea atribuțiilor lor decurgând din Constituție, ceea ce înseamnă ca acestea sunt conflicte de competență, pozitive sau negative, și care pot crea blocaje instituționale".

Pentru stabilirea trasaturilor conținutului conflictului juridic de natura constitutională, principalul reper îl constituie jurisprudența Curții Constituționale și doctrina în materie, se arată în Decizia Curții nr. 417 din 3 iulie 2019. Astfel, Curtea trasează care sunt trasaturile unui conflict juridic de natura constitutională: sunt conflicte juridice; sunt conflicte juridice de natura constitutională; creează blocaje instituționale; vizează nu numai conflictele de competență (pozitive sau negative) născute între autoritățile publice, ci și orice situații conflictuale a caror naștere rezidă în mod direct din textul Constituției; se referă numai la anumite autorități care pot apărea ca subiecte ale acestuia (Decizia CCR nr. 417/2019). "Toate aceste trasături au caracter cumulativ și nicidecum alternativ, neîndeplinirea vreuneia dintre ele fiind, ab initio, o cauză de respingere a sesizării", se mai precizează în Decizia CCR nr. 417/2019.

Statistici

Din anul 2005 până în septembrie 2021, Curtea Constituțională a pronunțat 41 de decizii privind soluționarea conflictelor juridice de natura constitutională între autoritățile publice, conform repertoriului legislativ consultat pe www.cdep.ro.

Dintre cele 41 de decizii pronunțate în perioada 2005-2021, 6 au fost în 2020, 3 - în 2019, 4 - în 2018; 4 - în 2017; 2 - în 2015; 4 - în 2014; 2 - în 2013; 3 - în 2012; 2 - în 2010; 3 - în 2009; 5 - în 2008; 1 - în 2007; 1 - în 2006; 1 - în 2005. În anii 2004, 2011 și 2016, Curtea nu a pronunțat nicio astfel de decizie.

În cele mai multe dintre deciziile pronunțate au fost implicați președintele, guvernul și parlamentul. În 18 dintre cele 41 de decizii Curtea a constatat că nu există conflictul juridic sesizat, iar în 20 dintre cazuri a apreciat că a existat un astfel de conflict între autorități. De asemenea, Curtea respins trei sesizări ca inadmisibile.